

УДК 005.35:658.014.1

DOI: 10.30977/ЕТК.2225-2304.2020.36.0.77

ДОСЛІДЖЕННЯ ЕВОЛЮЦІЇ ПІДХОДІВ ДО АНАЛІЗУ ЗМІСТУ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ

ДОГАДАЙЛО Я. В., кандидат економічних наук, доцент, кафедра менеджменту.

E-mail: svetlicwork@gmail.com, ORCID 0000-0003-1553-0250

СУКОННА Н. Г., здобувач вищої освіти-магістрант групи Е-51-20 факультету управління та бізнесу.

E-mail: ninulya.sukonnaya@gmail.com

Харківський національний автомобільно-дорожній університет, вул. Я. Мудрого, 25, м. Харків, Україна, 61002.

***Анотація.** У статті досліджено еволюції підходів до аналізу змісту поняття «результативність» вітчизняними та закордонними вченими за останні тридцять років. Аналітичним матеріалом стали двадцять шість літературних джерел, вибраних на підставі наявного алгоритму дослідження, що передбачає дослідження не менш ніж вісімнадцяти думок експертів з питання, що досліджується. Визначено, що останні п'ять років спостерігається певна єдність думок щодо суттєвої ознаки поняття «результативність», тому саме поняття будуть предметом подальшого дослідження.. У процесі роботи подальший розвиток отримало визначення змісту поняття «результативність діяльності підприємства» за допомогою комплексного врахування її призначення, всебічності, взаємозв'язку чинників загального середовища підприємства та особливостей функціонування підприємств у сучасних умовах ринкової економіки. Результативністю діяльності підприємства запропоновано визначати категорію, що характеризує успіх підприємства в умовах ринку є комплексним результатом його діяльності, що відображає рівень досягнення та правильність поставленої мети з мінімально можливими витратами та помилками. Для отримання зазначених вище результатів були використані такі методи дослідження: історичний, узагальнення, абстрагування, порівняння, аналогії, моделювання, формалізації, аналізу, синтезу, дедуції, індукції, системний підхід, метод морфологічного аналізу, ранжування, контент-аналізу, групування та експертних оцінок. Здійснення управління результативністю діяльності підприємства на основі визначеного змісту цього поняття дозволить керівникам підприємства та їхнім підлеглим організувати роботу підприємства відповідно до вимогам успішного розвитку в сучасних умовах. У подальшій роботі планується визначити перелік критеріїв результативності на підставі їхньої відповідності глобальній меті сталого розвитку до 2030 року.*

***Ключові слова:** ефективність, результативність, успіх, діяльність підприємства, сталий розвиток.*

Постановка проблеми. В умовах посиленої конкуренції визначилися проблеми забезпечення успіху підприємства, що прямо пропорційно залежить від результативності. Дослідження вітчизняних і закордонних вчених демонструють, що успіх підприємства за

ринкових умов забезпечують визначення правильної мети й спрямування діяльності на її досягнення з найменшими витратами. Це передбачає результативний підхід до управління, коли один з напрямів реалізації полягає в здійсненні управління результативністю діяльності підприємства. Реалізація останнього насамперед заснована на правильному визначенні змісту результативності. Необхідно зазначити, що деякі сучасні науковці пропонують методичні підходи щодо управління результативністю, але не дають визначення змісту явища, яким пропонується управляти. На думку авторів статті, цей підхід є недостатньо коректним, оскільки неможливо управляти тим, чого не розумієш. Так само, на сьогодні не існує єдиного визначення цього поняття, тому необхідно визначитися з його змістом у сучасних умовах.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Зазвичай розглядаються поняття «результативність» та «ефективність». Це можна пояснити тим, що «ефективне» (від латинського «effectus») можна перекласти як результативність, дієвість, продуктивність. Термін «efficiency» перекладається як «ефективність» та акцентує увагу на тому, що процес здійснюється без зайвих витрат. Цей термін використовують у контексті зменшення витрат та спрямування на їх мінімізацію. Терміни «effectiveness» та «performance» пов'язані із результатом певного процесу, їх визначають як рівень успішності досягнення бажаного результату. Вони відповідають такому перекладу як «результативність». Поняття «ефективність» та «результативність» або ототожнюються (розглядаються як синоніми), або розглядаються як дві окремі категорії, що взаємопов'язані між собою та забезпечують успішну діяльність підприємства. Також існує певна різноманітність у поглядах щодо того, яка саме категорія найточніше характеризує успіх. Здійснивши порівняльний аналіз наявних підходів до визначення змісту понять «Ефективність» та «Результативність» [1], автори статті дотримуються точки зору тих вчених, які вважають, що це дві окремі взаємопов'язані категорії, і в цьому випадку результативність більш точно характеризує успіх підприємства.

Питанням визначення змісту поняття «результативність діяльності підприємства» займалися як вітчизняні, зокрема М. О. Кизим, О. М. Тищенко, С. Ф. Голов, О. І. Олексюк, Р. З. Дарміць, Г. А. Жу-

чкова, Н. В. Буреннікова (Поліщук), Л. М. Шимановська-Діанич, Н. С. Педченко, В. О. Ярмоленко та інші, так і закордонні вчені Д. С. Синк, П. Ф. Друккер, М. Х. Мескон, Е. Дж. Долан, Д. Хан, М. Артимович, О. Ойнер, І. Адизес, М. Армстронг, Г. Кокінз та інші [1-26]. Роботи вітчизняних вчених більше ґрунтувалися на дослідженнях закордонних авторів, ніж на власних дослідженнях досвіду функціонування успішних вітчизняних підприємств. Так, вчені М. О. Кизим, О. М. Тищенко приєдналися до погляду Д. С. Синка про те, що результативність є сукупним результатом функціонування системи та накопиченим потенціалом її подальшого розвитку [1, 2]. Результативність як ступінь досягнення поставленої мети розглядається в роботах Е. Дж. Долана [5], Ю. В. Перевалова [7], В. М. Артимовича [14], І. К. Адизеса [18]. Також існує думка про те, що результативність – це категорія, яка одночасно характеризує процес як з кількісної боку (у вигляді його масштабного продукту), так і з якісного (відповідно до ефективності процесу і є добутком цих показників [21, 23]. Отже, незважаючи на певну схожість думок дослідників щодо тлумачення терміна «результативність», на сьогодні не існує єдиного визначення змісту поняття «результативність діяльності підприємства».

Невирішені складові загальної проблеми. На сьогодні питання щодо змісту результативності діяльності підприємства є дискусійним, а отже, відсутня єдність думок.

Формулювання мети статті. Метою роботи є визначення змісту результативності діяльності підприємства в сучасних умовах на підставі дослідження еволюції підходів до розгляду її змісту та врахування сучасних вимог до здійснення успішної діяльності підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для забезпечення точності результатів дослідження необхідно використовувати не менш ніж мінімальну кількість вихідних даних. Було визначено, що мінімальна кількість експертів у разі можливої помилки результатів дослідження на 10 % становить вісімнадцять чоловік. У процесі дослідження необхідно врахувати рівень розвитку конкретного підходу, зважаючи не на всі літературні джерела, а тільки на ті, автори яких мають достатню кількість публікацій з цієї теми і вона є одним з напрямів їхніх наукових досліджень. У статті експертом вважався

вчений, який має щонайменше три публікації або підручник, що присвячені проблемі управління результативністю. Крім того, під час дослідження необхідно враховувати фактор часу, який буде характеризувати еволюцію точок зору, тобто розглянути літературні джерела за період не менш ніж десять років. У процесі подальшого дослідження автори вважають за потрібне аналізувати літературні джерела, що присвячені результативності діяльності підприємства, саме за цими принципами. Відповідно до моделей вибору кількості підходів для проведення дослідження рекомендується розглянути не менш ніж вісімнадцять підходів до визначення змісту результативності діяльності підприємства за період не менш ніж десять років.

Під час дослідження літературних джерел, що присвячені тематиці управління результативністю, для порівняльного аналізу підходів до визначення змісту поняття результативності діяльності підприємства було вибрано двадцять шість літературних джерел тридцяти шести науковців, дослідження яких були здійснені протягом останніх тридцяти років (табл. 1).

Таблиця 1

Визначення змісту поняття «Результативність діяльності підприємства» за роками

№ з/п	Автор [джерело]	Рік	Сутність поняття
1	2	3	4
1	Д. С. Синк [2]	1989	сукупний результат функціонування системи та накопичений потенціал її подальшого розвитку
2	П. Друкер [3]	1992	наслідок того, що «робляться потрібні та правильні речі»
3	М. Х. Мескон, М. Альберт, Ф. Хедоурі [4]	1992	зовнішня ефективність, яка вимірює досягнення мети підприємства, що відображає не тільки економічність, але й характеристики взаємовідносин із зовнішнім середовищем
4	Е. Дж. Долан [5]	1994	досягнення поставленої мети з найменшими витратами й помилками
5	А. Д. Шеремет Р. С. Сайфулін [6]	1996	величина, що характеризує ступінь ділової активності підприємства
6	Ю. В. Перевалов, І. Е. Гімаді, В. В. Добродій [7]	1997	ступінь досягнення поставленої основної мети, що характеризується кількісними показниками, які її відображають, без урахування економічності її досягнення
7	В. В. Ковальов [8]	1997	величина, що відображає прибутковість, динамічність досягнення мети, ефективність використання економічного потенціалу, становище на ринку цінних паперів

Закінчення табл. 1

1	2	3	4
8	Г. Кокінз [20]	2004	управління, що спрямоване на досягнення певного результату
9	Д. Хан [9]	2005	вміння правильно визначити мету
10	О. М. Тищенко, М. О. Кизим, Я. В. Догадайло [1]	2005	категорія, що відображає успіх діяльності підприємства в умовах ринку та є сукупним результатом підприємства функціонування та накопиченим потенціалом його подальшого розвитку
11	С. Ф. Голов [10]	2009	ступінь досягнення поставленої мети
12	О. І. Олексюк [11,12]	2009	функція руху (зміни) від досягнутого на певний момент результату, що оцінюють через отримані протягом цього ж періоду часу ефекти та коефіцієнти цільової спрямованості
13	Р. З. Дарміць, Н. О. Вацик [13]	2010	Багатоелементне та багатокритеріальне явище, яке характеризується низкою показників ступеня досягнення встановленої мети суб'єкта господарювання та є «зовнішнім проявом» (негативний, позитивний) його діяльності
14	В. М. Артимович [14]	2011	ступінь досягнення підприємством поставленої мети як сукупного результату діяльності підприємства
15	Г. А. Жучкова [15]	2013	комплексний аналіз ефективності, економічності, стійкості та конкурентоспроможності економічного та фінансового розвитку суб'єктів господарювання
16	О. І. Момот, А. О. Демченко [25]	2013	здатність організації досягти встановленої зовнішньої мети, націлення на те, щоб усі її організаційні рішення та дії відповідали критеріям, які встановлені зовнішнім середовищем
	...		
23	Л. М. Шимановська-Діанич, Н. С. Педченко [22]	2019	складна економічна категорія, що відображає здатність досягти встановлення зовнішньої мети, націлення на те, щоб усі її організаційні рішення та дії відповідали критеріям, які встановлені зовнішнім середовищем
24	В. О. Ярмоленко, Н. В. Буреннікова (Н. В. Поліщук) [21, 23]	2011 — 2019	категорія, яка одночасно характеризує процес як з кількісного (у вигляді його масштабного продукту), так і з якісного боку (з урахуванням ефективності (of the effectiveness)), а також є добутком цих показників

Такий набір, на думку авторів, забезпечить достатню вірогідність дослідження та дозволить визначити, чи змінювалися підходи щодо визначення змісту результативності діяльності підприємства в часі. Під час здійснення морфологічного аналізу змісту понять (табл. 2) було визначено, що за останні тридцять років можна виділити десять підходів до визначення змісту (суттєвої ознаки) результативності: ступінь досягнення, категорія, величина, наслідок, зовнішня ефективність, результат, функція, комплексна оцінка тощо.

Деякі суттєві ознаки є взаємодоповнювальними. Також необхідно зазначити, що певна єдність думок з'явилася лише протягом останніх п'яти років: більшість дослідників визначають результативність як ступінь досягнення мети або як категорію, і ці ознаки є взаємодоповнювальними, а не взаємовиключними.

Результати морфологічного аналізу змісту поняття «Результативність діяльності підприємства», що були запропоновані дослідниками за останні п'ять років наведено в табл. 3.

Таблиця 3

Морфологічний аналіз змісту поняття «Результативність діяльності підприємства» (погляди за останні п'ять років)

№ з/п	Автор	Літературне джерело	Рік видання	Зміст визначення	Суттєва ознака
1	О. К. Ойнер	[16]	2015	ступінь реалізації запланованої діяльності та досягнення запланованих результатів	Ступінь досягнення
2	ДСТУ ISO 9000:2015	[17]	2015	ступінь реалізації запланованої діяльності та досягнення запланованих результатів	Ступінь досягнення
3	І. Адизес	[18]	2016	ступінь досягнення встановленої для організації мети	Ступінь досягнення
4	В. І. Павлюк	[26]	2016	оціночна характеристика ступеня досягнення встановленої мети з попередженням виникнення кризових явищ на підприємстві за визначений період у процесі реалізації планових та позапланових превентивних заходів	Ступінь досягнення
5	М. І. Насонов	[24]	2017	статична характеристика, що визначає зафіксований кінцевий результат після завершення як окремого процесу, так і діяльності загалом	Характеристика
6	М. Армстронг, А. Бэрон	[19]	2018	рівень досягнення людьми поставленої мети у процесі реалізації певних дій	Ступінь досягнення
7	Л. М. Шимановська-Діанич, Н. С. Педченко	[22]	2019	складна економічна категорія, що відображає здатність досягти встановленої зовнішньої мети, націленість на те, щоб усі її організаційні рішення і дії відповідали критеріям, які встановлені зовнішнім середовищем	Категорія
8	В. О. Ярмоленко, Н. В. Буреннікова (Н. В. Поліщук)	[21, 23]	2011–2019	категорія, яка одночасно характеризує процес як з кількісного (у вигляді його масштабного продукту), так і з якісного боку (з урахуванням ефективності процесу), а також є добуток цих показників	Категорія

Для забезпечення відповідності сформульованого авторами поняття «Результативність діяльності підприємства» саме визначення, що наведені в табл. 3, були взяті за основу ретельного аналізу понять на підставі здійснення морфологічної класифікації змісту поняття за виявленими іншими ознаками (табл. 4).

Таблиця 4

**Морфологічна класифікація змісту поняття
«Результативність діяльності підприємства»**

Ключове слово	Визначення в межах ключового слова	Конкретизація визначення	Мета (призначення) в межах поняття	Шлях досягнення мети (призначення)	Літературне джерело – № з/п
1	2	3	4	5	6
Ступінь досягнення	запланованих результатів	ступінь реалізації запланованої діяльності	-	-	[16] – 1
	запланованих результатів	ступінь реалізації запланованої діяльності	-	-	[17] – 2
	встановленої мети	для організації	-	-	[18] – 3
	встановленої мети	оціночна характеристика	попередження виникнення кризових явищ на підприємстві за визначений період	реалізація планових і позапланових превентивних заходів	[26] – 4
	встановленої мети	людьми	-	у процесі реалізації певних дій	[19] – 6
Категорія	здатність	визначає досягнення встановленої зовнішньої мети	націленість на те, щоб усі її організаційні рішення та дії відповідали критеріям, які встановлені зовнішнім середовищем	-	[22] – 7
	процес	характеризує одночасно як з кількісного, так і з якісного боку	-	-	[21, 23] – 8

Закінчення табл. 4

1	2	3	4	5	6
Характеристика	зафіксований результат	після завершення як окремого процесу, так і діяльності загалом	-	-	[24] – 5

Серед досліджуваних понять (табл. 4), крім ключової ознаки, було виділено визначення в межах ключового слова, конкретизацію визначення, мету (призначення) в межах поняття та спосіб досягнення мети (призначення). Деякі ознаки за своєю характеристикою співпадають, лише належать до іншої ознаки в тому чи іншому підході, а інші взаємодоповнюють одна одну. Всі чотири ознаки містило лише одне поняття, що було сформульоване В. І. Павлюком [26], але воно стосується більше результативності діяльності превентивного антикризового управління, ніж результативності діяльності взагалі. На думку авторів, усі ці ознаки повинні бути розкриті в понятті, що буде запропоновано. Таким чином, у процесі здійснення морфологічної класифікації змісту поняття було визначено, що більшість авторів розглядають результативність діяльності як категорію, що характеризує ступінь досягнення поставленої (встановленої) мети або запланованих результатів. Як заплановані результати необхідно розглядати успіх підприємства. Відповідно до результатів морфологічної класифікації можна запропонувати таке визначення результативності діяльності підприємства: це категорія, що визначає успіх діяльності підприємства в умовах ринку та є комплексним результатом діяльності підприємства, що відображає рівень досягнення поставленої мети. Але одержані результати класифікації не дозволяють визначити мету (призначення) в межах поняття та спосіб її досягнення (призначення), що, на думку авторів, є недостатньо коректним.

Виникає потреба в додатковому аналізі. З цією метою був вибраний контент-аналіз, що дозволяє отримати числовий вираз значення ключових слів (словосполучень) у визначенні поняття «Результативність діяльності підприємства», а потім визначити, які ключові слова мають найбільше навантаження серед поглядів на зміст поняття, що досліджується.

Спочатку в кожному понятті було виокремлено всі ключові слова (словосполучення), потім розраховано навантаження на кожне з них (табл. 5).

Таблиця 5

**Значення ключових ознак у понятті
«Результативність діяльності підприємства»**

№ з/п	Визначення	Навантаження на кожне словосполучення
1	2	3
1	ступінь досягнення	0,33
	заплановані результати	0,33
	ступінь реалізації запланованої діяльності	0,33
2	ступінь досягнення	0,33
	заплановані результати	0,33
	ступінь реалізації запланованої діяльності	0,33
3	ступінь досягнення	0,50
	встановлена мета (заплановані результати)	0,50
4	ступінь досягнення	0,20
	встановлена мета (заплановані результати)	0,20
	характеристика	0,20
	попередження виникнення кризових явищ	0,20
	реалізація планових та позапланових превентивних заходів	0,20
5	характеристика	0,33
	результат	0,33
	діяльність	0,33
6	ступінь (рівень) досягнення	0,25
	встановлена мета	0,25
	люди	0,25
	результат реалізації певних дій	0,25
7	категорія	0,20
	здатність	0,20
	досягнення	0,20
	Встановлена мета	0,20
	відповідність зовнішньому середовищу	0,20
8	категорія	0,33
	процес	0,33
	кількісний та якісний боки процесу	0,33

Для визначення ключових слів та словосполучень було здійснено сумування їхнього навантаження та ранжування отриманих оцінок за спадальною загальною навантаження (табл. 6).

Таблиця 6

**Ранжування ключових ознак (словосполучень) змісту
поняття «Результативність діяльності підприємства»**

№ з/п	Ключова ознака (слово, словосполучення)	Загальне навантаження
1	встановлена мета (заплановані результати)	$0,33+0,33+0,50+0,20+0,25+0,20 = 1,81$
2	ступінь досягнення	$0,33+0,33+0,50+0,20+0,25 = 1,61$
3	ступінь реалізації запланованої діяльності	$0,33+0,33 = 0,66$
4	результат	$0,33+0,25 = 0,58$
5	категорія	$0,20+0,33 = 0,53$
6	характеристика	$0,33+0,20 = 0,53$
7	діяльність	0,33
8	процес	0,33
9	кількісний та якісний боки процесу	0,33
10	люди	0,25
11	попередження виникнення кризових явищ	0,2
12	реалізація планових та позапланових превентивних заходів	0,2
13	здатність	0,2
14	досягнення	0,2
15	відповідність зовнішньому середовищу	0,2

Ті ключові слова (словосполучення), які мають найбільше значення загального навантаження є найбільш значимими. Згідно з даними табл. 6 найбільш значимими словами (словосполученнями) є такі: встановлена мета (заплановані результати), ступінь досягнення, ступінь реалізації запланованої діяльності, результат, категорія, характеристика тощо. Відповідно до даних табл. 6 пропонується як результативність діяльності підприємства визначити категорію, що характеризує успіх підприємства в умовах ринку та є комплексним результатом його діяльності, що відображає рівень досягнення та правильність поставленої мети з мінімально можливими витратами та помилками.

Саме результативність характеризує здатність підприємства встановлювати мету, що передбачає умови внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства, і досягати її з мінімально можливими витратами та помилками. Це визначення відображає всі визначені раніше ознаки морфологічної класифікації (табл. 7) та на 85 % урахує виділені в табл. 6 ключові в сучасних умовах слова (словосполучення).

Таблиця 7

**Морфологічна класифікація змісту поняття
«Результативність діяльності підприємства»**

Ключове слово	Визначення в межах ключового слова	Конкретизація визначення	Мета (призначення) в межах поняття	Шлях досягнення мети (призначення)
категорія	характеризує успіх	Є комплексним результатом діяльності	що визначає рівень досягнення та правильність поставленої мети	шляхом встановлення мети, що передбачає умови загального середовища підприємства, і досягнення її з мінімально можливими витратами і помилками

Висновки. У роботі під час здійснення досліджень одержало подальший розвиток визначення змісту поняття «Результативність діяльності підприємства» за допомогою комплексного врахування її призначення, всебічності (не тільки рівень досягнення, але і правильність поставленої мети), взаємозв'язку чинників загального середовища підприємства та особливостей функціонування підприємств у сучасних умовах ринкової економіки. Результативність як комплексний результат є багатокритеріальною величиною, що характеризується вісьма критеріями: прибутковість, економічність, якість, інновативність, положення на ринку, продуктивність, дієвість та якість трудового життя [1]. У подальших дослідженнях цей перелік необхідно доповнити відповідно до глобальної мети сталого розвитку до 2030 року. Також існує потреба в розробленні системи управління результативністю в сучасних умовах господарювання підприємства та методичних підходів щодо її практичного застосування.

Література

1. Тищенко А. Н., Кизим Н. А., Догадайло Я. В. Экономическая результативность деятельности предприятий: монография. Харьков: ИНЖЕК, 2005. 144 с.
2. Синк Д. С. Управление производительностью: планирование, измерение и оценка, контроль и повышение / пер. с англ. Москва: Прогресс, 1989. 528 с.

3. Drucker P. F. The effective executive. The definitive guide to getting the right things done. New York: HarperCollins Publishers, 2006. 178 p.
4. Мескон М., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента / пер. с англ. М. А. Майорова и др. Москва: Вильямс, 2006. 672 с.
5. Долан Э. Дж., Доминенко Б. И. Экономикс: англо-русский словарь-справочник / пер. с англ. Москва: Лазурь, 1994. 544 с.
6. Шеремет Д., Сайфулин Р. С. Методика финансового анализа. Москва: ИНФРА, 1996. 176 с.
7. Перевалов Ю. В., Гимади И. Э., Добродей В. В. Эффективность деятельности приватизированных предприятий и отраслей: методические вопросы анализа. *Общество и экономика*. 1997. № 9–10. С. 23–26.
8. Ковалев В. В. Финансовый анализ: Управление капиталом. Выбор инвестиций. Анализ отчетности. Москва: Финансы и статистика, 1997. 512 с.
9. Хан Д., Хунгенберг Х. Пик. Стоимостно-ориентированные концепции контроллинга / пер. с немец. Л.Г. Головача, М.Л. Лукашевича и др. Москва: Финансы и статистика, 2005. 928 с.
10. Голов С. Ф. Управленческий учет. Харьков: Фактор, 2009. 784 с.
11. Олексюк О. І. Результативність діяльності підприємства: автореф. дис. на здоб. наук. ступ. д-ра. екон. наук: 08.00.04. Київ, 2009. 36 с.
12. Олексюк О. І. Результативність діяльності підприємств як основа формування їхньої інвестиційної привабливості. *Інвестиції: практика та досвід*. 2009. № 3. С. 21–26. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/handle/123456789/5773> (дата звернення: 12.10.2019).
13. Дарміць Р. З., Вацик Н. О. Взаємозв'язок результативності та економічної ефективності в системі менеджменту підприємства. *Науковий вісник НЛТУ України*. 2010. Вип. 20.12. С. 153–161. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/vzaemozvyazok-rezultativnosti-ta-ekonomichnoyi-efektivnosti-v-sistemi-menedzhmentu-pidpriemstva> (дата звернення: 12.10.2019).
14. Артимович В. М. Разработка механизма оценки и контроля результативности деятельности транспортного предприятия: автореф. дис. на соиск. уч. степ. канд. екон. наук: 08.00.05. Санкт-Петербург, 2011. 25 с.
15. Жучкова Г. А. Результативність діяльності підприємства: науково-методичні аспекти її визначення. *Ефективна економіка*. 2013. № 11. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2517> (дата звернення 30.09.2019).
16. Ойнер О. К. Управление результативностью маркетинга. Москва: Юрайт, 2015. 343 с.
17. ДСТУ ISO 9000:2015. Системи менеджменту якості. Основні положення та словник. Київ: УкрНДНЦ, 2016. 45 с.
18. Адизес И. К. Новые размышления о менеджменте / пер. с англ. Н. Постриган. Москва: Манн, Иванов и Фербер. 2015. 115 с.

19. Армстронг М., Бэрон А. Управление результативностью. Система оценки результатов в действии / пер. с англ. Н. Кияченко, С. Новицкой. Москва: Альпина Паблишер, 2018. 248 с.

20. Cokins G. Performance management: finding the missing pieces (to close the intelligence gap). New Jersey: John Wiley & Sons, Inc., 2004. 305 p.

21. Поліщук Н. В. Науково-методологічні засади результативності функціонування сучасних економічних систем: автореф. дис. на здоб. вч. ступ. д-ра. екон. наук: 08.00.03. Вінниця, 2011. 36 с.

22. Шимановська-Діаніч Л. М., Педченко Н. С. Підходи до оцінки ефективності та результативності діяльності торговельного підприємства: сучасний погляд. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2019. Вип. 1 (135). С. 71–77. URL: [http://ird.gov.ua/sep/sep20191\(135\)/sep20191\(135\)_071_Shymanovska-DianychL_PedchenkoN.pdf](http://ird.gov.ua/sep/sep20191(135)/sep20191(135)_071_Shymanovska-DianychL_PedchenkoN.pdf) (дата звернення: 12.10.2019).

23. Ярмоленко В. О., Буреннікова Н. В. Вимірювання ефективності процесу функціонування системи з одночасним урахуванням його ефективності у класичному розумінні й коефіцієнта корисної дії: енергетичний аспект. *Проблеми економіки*. 2019. № 3. С. 178–185. <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2019-3-178-185>. URL: https://www.problecon.com/article/?year=2019&abstract=2019_3_0_178_185 (дата звернення: 12.10.2019).

24. Nasonov M. Theoretical aspects of determination of efficiency performance management and now. *Danish Scientific Journal*. 2017. № 7. P. 21–25. http://www.danish-journal.com/wp-content/uploads/2018/01/DSJ_7.pdf.

25. Момот О. І., Демченко А. О. Про сутність понять «Ефективність» та «Результативність» в економіці. *Економічний вісник Донбасу*. 2013. № 3 (33). С. 207–210. URL: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/123349/27-Demchenko.pdf?sequence=1> (дата звернення: 12.10.2019).

26. Павлюк В. І. Сутність та принципи побудови системи оцінки результативності превентивного антикризового управління. *Ефективна економіка*. 2016. № 3. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4836> (дата звернення: 12.10.2019).

References

1. Tishchenko, A. N., Kizim, N. A., & Dogadaylo, Ya.V. (2005). *Ekonomicheskaya rezul'tativnost' deyatel'nosti predpriyatiy [Economic performance of enterprises]*. Kharkiv, 2005. 144 s. INZhEK [in Russian].

2. Sink, D. S. (1989). *Upravlenie proizvoditel'nost'yu: planirovanie, izmerenie i otsenka, kontrol' i povyshenie [Performance Management: Planning, Measuring and Evaluating, Monitoring and Enhancing]*. Moscow: Progress [in Russian].

3. Drucker, P. F. (2006). *The effective executive. The definitive guide to*

getting the right things done. New York: HarperCollins Publishers.

4. Meskon M., Al'bert M., Khedouri F. (2006). *Osnovy menedzhmenta [Management]*. Moscow: Vil'yams [in Russian].

5. Dolan, E. Dzh., & Dominenko B. I. (1994). *Ekonomiks: anglo-russkij slovar-spravochnik [Economics: English-Russian Dictionary]*. Moscow: Lazur. [in Russian].

6. Sheremet, D., & Sajfulin, R. S. (1996). *Metodika finansovogo analiza [Financial analysis methodology]*. Moscow: INFRA [in Russian].

7. Perevalov, Ju. V., Gimadi, I. Je., & Dobrodej, V. V. (1997). Effektivnost' dejatel'nosti privatizirovannyh predpriyatij i otraslej: metodicheskie voprosy analiza [Effectiveness of privatized enterprises and industries: methodical issues of analysis]. *Obshhestvo i ekonomika – Society and Economics*, 9–10, 23–26 [in Russian].

8. Kovalev, V. V. (1997). *Finansovyj analiz: Upravlenie kapitalom. Vybory investicij. Analiz otchetnosti [Financial analysis: Capital Management. Investment choice. Reporting analysis.]*. Moscow: Finansy i statistika [in Russian].

9. Khan, D., & Khungenberg, Kh. (2005). *Stoimostno-orientirovannye kontseptsii kontrollinga [Value-oriented controlling concepts]*. Moscow: Finansy i statistika [in Russian].

10. Golov, S.F. (2009). *Upravlencheskij uchet [Management accounting]*. Kharkiv: Faktor [in Russian].

11. Oleksiuk, O. I. (2009). Rezultatyvnist diialnosti pidpriemstva [Performance of the enterprise]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Kyiv. [in Ukrainian].

12. Oleksiuk, O. I. (2009). Rezultatyvnist diialnosti pidpriemstv yak osnova formuvannia yikh investytsiinoi pryvablyvosti [Firms performance as the basis of forming their investment attraction]. *Investytsii: praktyka ta dosvid - Investment: practice and experience*, 3, 21–26. Retrieved from: <http://dspace.nbu.gov.ua/handle/123456789/5773> [in Ukraine].

13. Darmits, R. Z., & Vatsyk, N. O. (2010). Vzaiemozviazok rezultatyvnosti ta ekonomichnoi efektyvnosti v systemi menedzhmentu pidpriemstva [Relationship between performance and efficiency in the enterprise management system]. *Naukovyi visnyk NLTU Ukrainy – Ukraine's scientific advisor, issue 20.12.*, 153–161. Retrieved from: <https://cyberleninka.ru/article/n/vzaemozvyazok-rezultativnosti-ta-ekonomichnoyi-efektivnosti-v-sistemi-menedzhmentu-pidpriemstva> [in Ukraine].

14. Artimovich, V. M. (2011). Razrabotka mekhanizma otsenki i kontrolya rezul'tativnosti deyatel'nosti transportnogo predpriyatiya [Elaboration of a mechanism for evaluating and monitoring the performance of a transport company]. *Extended abstract of candidate's thesis*. Sankt-Peterburg [in Russian].

15. Zhuchkova, H. A. (2013). Rezultatyvnist diialnosti pidpriemstva: naukovy-

metodychni aspekty yii vyznachennia [Firms performance: scientific methodical aspects of its definition]. *Efektivna ekonomika – Effective economics, 11/* Retrieved from: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=2517> [in Ukraine].

16. Oiner, O. K. (2015). *Upravlenye rezultatyvnoyiu marketynha [Marketing performance management]*. Moscow: Yurait [in Russian].

17. Systemy menedzhmentu yakosti. Osnovni polozhennia ta slovnyk [Quality Management System. Fundamentals and vocabulary]. (2016). *DSTU ISO 9000:2015*. Kyiv: UkrNDNTs [in Ukraine].

18. Adizes, I. K. (2015). *Novye razmyshleniya o menedzhmente [New thoughts about management]*. (N. Postryhan, Trans). Moscow: Mann, Ivanov i Ferber.

19. Armstrong, M., & Beron, A. (2018). *Upravlenie rezul'tativnost'yu. Sistema otsenki rezul'tatov v deystvii [Managing performance: performance management in action]*. Moscow: Al'pina Publisher [in Russian].

20. Cokins, G. (2004). *Performance management: finding the missing pieces (to close the intelligence gap)*. New Jersey: John Wiley & Sons, Inc.

21. Polishchuk, N. V. (2011). Naukovo-metodolohichni zasady rezultatyvnosti funktsionuvannia suchasnykh ekonomichnykh system [Scientific and methodological foundations of the performance the functioning modern economic systems]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Vinnytsia [in Ukrainian].

22. Shymanovska-Dianych, L. M., & Pedchenko N. S. (2019). Pidkhody do otsinky efektyvnosti ta rezultatyvnosti diialnosti torhovelnoho pidpriemstva: suchasnyi pohliad [Introduction of efficiency and performance of the activities of trade: modern view]. *Sotsialno-ekonomichni problemy suchasnoho periodu Ukrainy – The Social-economic problems of modern Ukraine, Vol. 1 (135)*, 71–77. Retrieved from: [http://ird.gov.ua/sep/sep20191\(135\)/sep20191\(135\)_071_Shymanovska-DianychL_PedchenkoN.pdf](http://ird.gov.ua/sep/sep20191(135)/sep20191(135)_071_Shymanovska-DianychL_PedchenkoN.pdf) [in Ukraine].

23. Yarmolenko, V. O., & Buriennikova, N. V. (2019). Vymiriuvannia efektyvnosti protsesu funktsionuvannia systemy z odnochasnym urakhuvanniam yoho efektyvnosti u klasychnomu rozuminni y koefitsiienta korysnoi dii: enerhetychnyi aspekt [Exerrating efficiency to work in a way that we can function systems with simultaneously compensation in a classical sense and coefficient, a useful way: energy aspect]. *Problemy ekonomiky - Problems of economics, 3*, 178–185. Retrieved from: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2019-3-178-185> [in Ukraine].

24. Nasonov, M. (2017). Theoretical aspects of determination of efficiency performance management and now. *Danish Scientific Journal, 7*, 21-25. Retrieved from: http://www.danish-journal.com/wp-content/uploads/2018/01/DSJ_7.pdf

25. Momot, O. I., & Demchenko, A. O. (2013). Pro sutnist poniat «Efektyvnist» ta «Rezultatyvnist» v ekonomitsi [The essence of Effectivity and the Performance in the economy]. *Ekonomichnyi visnyk Donbasu – Donbas's economic tip, 3 (33)*, 207–210. Retrieved from: <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/123349/27-Demchenko.pdf?sequence=1> [in Ukraine].

26. Pavliuk, V. I. (2016). Sutnist ta pryntsypy pobudovy systemy otsinky

rezultatyvnosti preventyvnoho antykryzovoho upravlinnia [The essence and principles of building a system for evaluating the performance of preventive crisis management]. *Efektivna ekonomika – Effective economy*, 3. Retrieved from: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=4836> [in Ukraine].

STUDYING THE EVOLUTION OF APPROACHES TO CONSIDERATION OF THE ESSENCE OF PERFORMANCE

DOGADAYLO Ya., Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professore, Department of Management.

E-mail: svetlicwork@gmail.com, ORCID 0000-0003-1553-0250

SUKONNAYA N., Graduate student of E -51-20 of the Faculty of Business and Management.

E-mail: alenalab1997@gmail.com

Kharkiv National Automobile and Highway University, Ya. Mudrogo str., 25, Kharkiv, Ukraine, 61002.

Abstract. *The article studies the evolution of approaches to the essence of the concept of “performance” over the past thirty years by domestic and foreign scientists. Twenty-six literature sources selected on the basis of the existing research algorithm, which provides for the consideration of at least eighteen opinions of experts on the subject under study became the analytical material. It has been found that the last five years have seen a certain consensus on the essential feature of the concept of “performance”, so these concepts were chosen for further study: morphological analysis and content analysis. As a result, the definition of the essence of the concept of “performance of the enterprise” was further developed by taking into account its purpose, versatility, the relationship of factors of the general environment of the enterprise and the functioning of enterprises in modern market economy. The performance of the enterprise is proposed to understand as the category that reflects the success of the enterprise in market conditions and as a comprehensive result of the enterprise activity, which reflects the level of achievement and correctness of goals with minimal costs and errors. To obtain the above results, the following research methods were used: historical, generalization, abstraction, comparison, analogy, modeling, formalization, analysis, synthesis, deduction, induction, systems approach, morphological analysis, ranking, content analysis, grouping and expert evaluation. Implementation of performance management of the enterprise on the basis of a certain essence of this concept will allow managers and their subordinates to carry out the activities of the enterprise that meet the requirements of successful development in modern conditions. In the future, it is planned to clarify the list of performance criteria based on their compliance with the global goals of sustainable development until 2030.*

Key words: *efficiency, performance, success, enterprise activity, sustainable development.*

ИССЛЕДОВАНИЕ ЭВОЛЮЦИИ ПОДХОДОВ К РАССМОТРЕНИЮ СУЩНОСТИ РЕЗУЛЬТАТИВНОСТИ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

ДОГАДАЙЛО Я. В., кандидат экономических наук, доцент, кафедра менеджмента.

E-mail: svetlicwork@gmail.com, ORCID 0000-0003-1553-0250

Суконная Н. Г., соискатель высшего образования-магистрант группы Э-51-20 факультета управления и бизнеса.

E-mail: alenalab1997@gmail.com

Харьковский национальный автомобильно-дорожный университет, ул. Я. Мудрого, 25, г. Харьков, Украина, 61002.

***Аннотация.** В статье проведено исследование эволюции подходов к рассмотрению сущности понятия «результативность» отечественными и зарубежными учеными за последние тридцать лет. В результате получило дальнейшее развитие определение сущности понятия «результативность деятельности предприятия» путем комплексного учета ее назначения, многосторонности, взаимосвязи факторов общей среды предприятия и особенностей функционирования предприятий в современных условиях рыночной экономики.*

***Ключевые слова:** эффективность, результативность, успех, деятельность предприятия, устойчивое развитие.*